

**Ilmiy amaliy
jurnal
№ 11 (13)
2025**

**YANGI
O'ZBEKISTON
IQTISODIYOTI**

“YANGI O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTI” *jurnali 11-son 2025 yil*

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**MIRZO ULUG‘BEK NOMIDAGI
O‘ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETI**

YANGI O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTI

11

ISBN 978-9943-5256-3-4

Toshkent – 2025

MUNDARIJA

Жанназарова Г.К., Кодиржонов Ш., Миркомиллов Д. Инфраструктура экологии: мировой опыт и перспективы для Узбекистана.....	7
Бабаханова Д.Р. Цифровая трансформация промышленности: инновации, которые определяют будущее.....	15
Raxmatullaev A.X. Neft-gaz sanoati korxonalarining samaradorligini oshirishda investitsion faoliyatni takomillashtirish.....	18
Кадилова Д.Ш. Фосфогипс чиқиндисиди асосида олинадиган гипсли боғловчининг техник-иктисодий самарадорлик кўрсаткичлари.....	22
Исраилова Д.К. Иқтисодиётда аёллар бандлигини ташкил этишга назарий қарашлар...	24
Мирсаидова Ш.А. Зарубежный и отечественный опыт повышения эффективности строительных компаний.....	29
Солиева Г.А. Туризм и цифровые технологии.....	35
Қобилов Ш. Янги Ўзбекистоннинг “Яшил” тараққиёт йўли” — хавфсизлик ва фаровонлик омили.....	39
Boboyev A.Ch. Hududlarda agrosanoat majmuasini klaster asosida ishlab chiqarishini tashkil etish	46
Жураханов М.Э. Концептуальные основы устойчивого развития малого бизнеса и предпринимательства Узбекистана.....	50
Ismatov R.O. Sanoat korxonalarida innovatsion faoliyatni boshqarish tizimini samaradorligini oshirish.....	55
Шокирова Г.М. Суть и особенности управления цифровым маркетингом и его значимость для организации бизнес-процессов на промышленных предприятиях.....	60
Anafiyaev A.M. Makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda sanoat tarmog'i salohiyatining roli.....	65
Mirzayev S.A. O'zbekiston qurilish sanoatida strategik boshqaruv.....	69
Sattikulova G.A. To'qimachilik sanoatini rivojlantirishni hududiy xususiyatlari yuzasidan ilg'or xorij tajribasi.....	72
Ubaydullaev K. Qoraqalpog'iston Respublikasi qishloq xo'jaligida moddiy-texnika resurslaridan foydalanish samaradorligini oshirish zahiralari.....	76
Quvondiqova G.S. “International experience: the interrelationship between industrial investments and economic growth”.....	80
Сапаров И.Ў. Европа иттифоқининг рақамли платформаларни тартибга солиш тажрибаси: Digital Markets Act (DMA) ва Digital Services Act (DSA).....	84
Saidaxmedov N.X. Raqamli texnologiyalar asosida yengil sanoat korxonalarida mehnat unumdorligini oshirish mexanizmlari.....	90
Pardayev T.N., Jo'rayev J.J., Usmonov Sh.E. Bojxona to'lovlaridan beriladigan imtiyozlarning samaradorligini oshirish yo'llari.....	94
Eraliev A.A. Efficient utilization of digitalization to enhance productivity in Uzbekistan's enterprises.....	99
Соҳибназаров А.А. Ўзбекистонда исломий молия тизимининг шаклланиши ва ривожланиш босқичлари: хронологик ёндашув.....	103
Karimova N.Y. Raqamli transformatsiya va mehnat unumdorligi o'sishining iqtisodiy rivojlanishga ta'siri: O'zbekiston misolida empirik tahlil.....	107
Usubjonov Z.V. Bank xizmatlari bozorini rivojlanishda marketing strategiyalaridan foydalanish.....	110
Jo'raboyev H.X. Analysis of economic and financial indicators of small business entities in the construction sector.....	113
Ziyodullaev S.M. Modern approaches to reducing liquidity risk in managing bank passive operations and harmonization with international standards.....	117
Хайдаров Х.У., Рахмонов Д.Р. Молиявий инқироз оқибатлари ва уларни олдини олиш чора-тадбирлари ахамияти.....	120

“YANGI O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTI” *jurnali* 11-son 2025 yil

Achilov A.N. Aktuar uslublarning aktualligi.....	125
Berdiyarov B.T. O‘zbekiston tijorat banklari uchun sun’iy intellektga asoslangan kredit riski va likvidlikni boshqarish.....	127
Nishonboyev D.E. Directions for improving the business environment in Uzbekistan.....	132
Юлдашева Г. Основные направления повышения эффективности управления деятельности предприятий оптовой (розничной) торговли.....	136
Jumanazarova G. Investitsion siyosatni amalga oshirishda xorij tajribasi.....	138
Амбарцумян А.А. Некоторые проблемы внедрения возобновляемых источников в генерацию энергии.....	142
Yangiboyev U.A. Chakana savdo tarmoqlarini raqamlashtirish yo‘nalishlari	146
Холматов Б., Абдукаххорова З. Ижтимоий давлат моделлари	150
Mambetjanov Q.Q. Kambag‘allikni qisqartirishda inson kapitali omilidan samarali foydalanish yo‘nalishlari	154
Nigmatova D.Z., Amanov E.G’. Talant management tizimi – inson resurslarini boshqarishda innovatsion yondashuv sifatida	159
Xalmirzayev A.A., Shodiyeva N.H. Agroturizmni rivojlantirishning xalqaro tajribalari va undan O‘zbekistonda foydalanish imkoniyatlari	162
Normurodov X.E., Abduxalilov S.A. O‘zbekiston iqtisodiyotining barqaror o‘shida inson kapitalining ahamiyati	167
Мусаева Д.Д. Основные принципы и подходы к стратегическому управлению	172
Гайбуллаев Ф. Коррупциядан қарши мурасасиз муҳит яратиш борасида кенг қўламли ислохотлар стратегияси.....	175
Mirzayev B.S. Bank sektorida kredit xavflarini baholashning yangi usullari: PD–LGD–EAD integratsiyalashgan modeli.....	180
Ruzmanov Sh.U. Oziq-ovqat korxonalari mahsulotlari raqobatbardoshligini boshqarish samaradorligini baholash usullari.....	183
Xasanova X.F. Islomiy moliyalashtirishda buxgalteriya hisobi va audit tekshiruvlarini uyg‘unlashtirish.....	187
Baxtohunova D.N. Mijoz - bank uchun emas, bank- mijoz uchun. (Mijozning o‘rniga o‘zingiz o‘tiring...).....	191
Ikromov A.Sh. Yangi O‘zbekistonda oziq-ovqat korxonalarida mahsulot raqobatbardoshligini boshqarish amaliyotini davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlash xususiyatlari.....	195
Abdumo‘minov A.A. Sanoat korxonalari raqobatbardoshligiga ta’sir etuvchi omillar.....	200
Murtazayev I.B. Zarafshon mintaqasida agrar salohiyat va qayta ishlash infratuzilmasini rivojlantirishning oziq-ovqat xavfsizligiga ta’siri.....	207
Абдухамидова Ф.Б. Факторы, влияющие на намерение пользователей оформлять цифровые подписки.....	212
Juraev D.A. Sanoat korxonalari ishlab chiqarish samaradorligini oshirish.....	215
Захирова Г.М. Ўзбекистонда тиббий туризмни ривожлантириш масалалари.....	218
Tursunov M.B. Tadbirkorlik risklarining mohiyati, mazmuni va turlari.....	223
Danabekov A.S. Yangi O‘zbekistonda kambag‘allikni qisqartirish - davlat siyosatining ustuvor masalasi sifatida.....	230
Кадырова И.В. Работы особенности регионального туристического кластера.....	233
Ro‘zimatova Sh.B. Xorazmda gastronomik turizmni rivojlantirish.....	237
Doniyev Sh.O’. Global iqtisodiy integratsiya sharoitida to‘g‘ridan-to‘g‘ri xorijiy investitsiyalar jalb qilish: mavjud imkoniyatlar hamda to‘siqlar.....	240
Давлетов Ж.М. Зарубежный опыт управления качеством пассажирских перевозок на железнодорожном транспорте.....	244
Aripov O.A. Sharqda buyuk mutafakkirlarning asarlarida «tadbirkorlik» tushunchasi mohiyatining yoritilishi.....	248
Turebekov A.A. Jahon bozor iqtisodiyotida ishlab chiqarish xarajatlarini tartibga solishning nazariy jihatlar.....	253

**RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA YENGIL SANOAT KORXONALARIDA
MEHNAT UNUMDORLIGINI OSHIRISH MEXANIZMLARI**

**МЕХАНИЗМЫ ПОВЫШЕНИЯ ПРОИЗВОДИТЕЛЬНОСТИ ТРУДА НА
ПРЕДПРИЯТИЯХ ЛЕГКОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ НА ОСНОВЕ ЦИФРОВЫХ
ТЕХНОЛОГИЙ**

**MECHANISMS FOR INCREASING LABOR PRODUCTIVITY IN LIGHT INDUSTRY
ENTERPRISES BASED ON DIGITAL TECHNOLOGIES**

Saidaxmedov Nemat Xamidovich

Andijon davlat texnika institute “Iqtisodiyot” kafedrası katta o‘qituvchisi

Annotatsiya

Ushbu maqolada O‘zbekiston yengil sanoat korxonalarida mehnat unumdorligini oshirishning zamonaviy yo‘nalishlari, xususan raqamli texnologiyalar, avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlari va innovatsion ishlab chiqarish yechimlarining ahamiyati tahlil qilinadi. Tahlillar Stat.uz ko‘rsatkichlari va so‘nggi uch yillik iqtisodiy islohotlar natijalari va tikuvchilik sanoatida faoliyat yurituvchi “Milana Textile” korhonasida olib borilgan tatqiqotlar asosida olib borilgan.

Kalit so‘zlar: mehnat unumdorligi, raqamli texnologiyalar, avtomatlashtirish, klaster tizimi, samaradorlik, innovatsiya.

В данной статье анализируются современные тенденции повышения производительности труда на предприятиях лёгкой промышленности Узбекистана, в частности, значение цифровых технологий, автоматизированных систем управления и инновационных производственных решений. Анализ основан на показателях Статкомитета Узбекистана и результатах экономических реформ за последние три года, а также исследованиях, проведённых на предприятии швейной промышленности «Милана Текстиль».

Ключевые слова: производительность труда, цифровые технологии, автоматизация, кластерная система, эффективность, инновации.

This article analyzes modern trends in increasing labor productivity in light industry enterprises of Uzbekistan, in particular the importance of digital technologies, automated control systems, and innovative production solutions. The analysis is based on Stat.uz indicators and the results of economic reforms over the past three years, as well as research conducted at the garment industry enterprise "Milana Textile".

Keywords: labor productivity, digital technologies, automation, cluster system, efficiency, innovation.

So‘nggi yillarda O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti rahbarligida iqtisodiyotning barcha tarmoqlarida, jumladan yyengil sanoatda raqamli texnologiyalarni joriy etish, ishlab chiqarish samaradorligini oshirish hamda eksport salohiyatini kengaytirishga qaratilgan islohotlar amalga oshirilmoqda. 2022–2024-yillarda “Raqamli O‘zbekiston – 2030” strategiyasi doirasida yengil sanoat korxonalarida ishlab chiqarish jarayonlarini avtomatlashtirish bo‘yicha bir qator loyihalar yo‘lga qo‘yildi. Shu sharoitda mehnat unumdorligini oshirish masalasi sanoat korxonalari uchun eng muhim ustuvor yo‘nalishlardan biri sifatida namoyon bo‘lmoqda.

Statistika agentligi ma’lumotlariga ko‘ra, 2022–2024-yillar davomida yengil sanoat tarmog‘ida ishlab chiqarish hajmi 1,4 baravar oshgan bo‘lsada, mehnat unumdorligi o‘sish sur‘ati 12–15 foiz atrofida bo‘lgan. Quyidagi jadvalda so‘nggi uch yilda mehnat unumdorligi ko‘rsatkichlari keltirilgan.

Yil	Ishchilar soni (ming)	Ishlab chiqarish hajmi (mlrd so‘m)	Mehnat unumdorligi (mln so‘m/ishchi)
2022	97,5	12 840	131,6
2023	101,3	15 370	151,7
2024	103,0	17 520	170,1

Ko‘rinib turibdiki, mehnat unumdorligi o‘shirish sur‘atini yanada tezlashtirish uchun raqamli texnologiyalarni keng joriy etish zarur.

Mehnat unumdorligining oshirishiga ta’sir etuvchi tashkiliy omillar qatorida ishlab chiqarishni tashkil etish masalalari korxona, tarmoq va butun iqtisodiyot darajasida muhim rol o‘ynaydi. Jumladan, korxonalarni mamlakatimiz hududlari bo‘yicha samarali joylashtirish, ichki va xalqaro transport aloqalarini rivojlantirish, korxonalarni ixtisoslashtirish va ularning o‘zaro kooperatsiyasini yo‘lga qo‘yish, moddiy-texnika va energiya bilan ta’minlash, ta’minlash xizmatlarini tashkil qilish kabi omillar katta ahamiyat kasb etadi.

Raqamli transformatsiya va zamonaviy texnologiyalar mehnat unumdorligini oshirishning asosiy omillaridan biridir. Sun’iy intellekt (SI), katta ma’lumotlar tahlili (Big Data) va IoT (Internet of Things) kabi texnologiyalar ishlab chiqarish va xizmat ko‘rsatish jarayonlarini soddalashtiradi. Masalan, Shvetsiyada Ericsson kompaniyasi 5G texnologiyalari va IoT asosidagi aqlli ishlab chiqarish tizimlarini joriy etish orqali 2023 yilda mehnat unumdorligini 12% ga oshirdi [1]. Ushbu texnologiyalar jarayonlarni avtomatlashtirish, real vaqtda ma’lumotlarni tahlil qilish va qaror qabul qilishni tezlashtirish imkonini beradi.

O‘zbekiston sharoitida raqamli texnologiyalarni, ayniqsa, qishloq xo‘jaligi va sanoat sohasida qo‘llash muhim ahamiyatga ega. Masalan, aqlli sug‘orish tizimlari yoki ishlab chiqarishda sensorli monitoring tizimlarini joriy etish orqali resurslardan samarali foydalanish mumkin. Jahon Banki ma’lumotlariga ko‘ra, O‘zbekistonning qishloq xo‘jaligi sohasida mehnat unumdorligi 2023 yilda soatiga 10.8 AQSh dollari bo‘lib, raqamli texnologiyalarni kengroq qo‘llash orqali bu ko‘rsatkichni oshirish imkoniyati mavjud.

Mehnat unumdorligi har qanday ishlab chiqarish korxonasining samaradorligi va raqobatbardoshligini ta’minlashda asosiy omil hisoblanadi.

Biz tadqiqot olib borgan tikuvchilik sanoatida faoliyat yurituvchi “Milana Textile” MCHJ kabi korxonalar uchun mehnat unumdorligini oshirish mahsulot sifatini yaxshilash, ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytirish va bozorda yetakchi o‘rinni egallash imkonini beradi. “Milana Textile” MCHJ kiyim-kechak ishlab chiqarishga ixtisoslashgan bo‘lib, uning faoliyati zamonaviy texnologiyalar, samarali tashkiliy jarayonlar va malakali xodimlarga asoslanadi.

2-jadvalda “Milana Textile” MCHJning 2022–2024-yillardagi mehnat unumdorligi va samaradorligini oshirish uchun qilingan xarajatlar tahlil qilingan.

Korxonaning so‘nggi uch yillik faoliyati tahlili shuni ko‘rsatadiki, “Milana Textile” mehnat unumdorligi va ishlab chiqarish samaradorligini oshirish bo‘yicha bir qator innovatsion, tashkiliy va tijoriy chora-tadbirlarni amalga oshirgan.

Bundan tashqari, ishlab chiqarish jarayonlarida vaqtni boshqarish tizimini joriy etish orqali har bir operatsiya uchun aniq vaqt me’yorlari ishlab chiqilishi va ularning bajarilishi monitoring qilinishi lozim. “Milana Textile” MCHJda har bir tikuv liniyasida vaqtni o‘lchash va tahlil qilish uchun maxsus dasturiy ta’minotlardan foydalanish samaradorlikni oshiradi. Masalan, “Time Tracking” dasturlari yordamida xodimlarning ish faoliyati tahlil qilinadi, samarasiz jarayonlar aniqlanadi va ularni bartaraf etish bo‘yicha choralar ko‘riladi. Shu bilan birga, ishlab chiqarish liniyalarida mahsulot oqimini soddalashtirish maqsadida konveyer tizimlari joriy etilishi mumkin. Bu kesish va tikish jarayonlari o‘rtasidagi material oqimini avtomatlashtirish orqali vaqt yo‘qotishlarini kamaytiradi.

Konveyer tizimlari materiallarning kesish stantsiyasidan tikuv liniyalariga tez yetkazilishini ta’minlaydi, bu esa ishlab chiqarishda kechikishlarni kamaytiradi. Shu bilan birga, ishlab chiqarish jarayonlarida avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlarini joriy etish orqali jarayonlarning aniqligi va

“YANGI O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTI” *jurnali* 11-son 2025 yil

samaradorligi oshiriladi. Masalan, kompyuterlashtirilgan kesish mashinalari matolarni aniq o‘lchamlarda kesib, material isrofgarchiligini kamaytiradi va xodimlarning qo‘lda ishlashga sarflanadigan vaqtini qisqartiradi.

2-jadval

“Milana Textile” MCHJning 2022 –2024-yillardagi mehnat unumdorligi va samaradorligini oshirish uchun qilingan xarajatlar tahlil

№	Innovatsion yo‘nalishlar	O‘lchov birligi	2022-yil	2023-yil	2024-yil	2024-yilni 2022-yilga nisbatan o‘zgarishi	
						+, -	%
1	Texnik yo‘nalish bo‘yicha						
	Yangi texnikani joriy qilish	Ming so‘m	-	-	1 540 000	—	—
2	Tashkiliy yo‘nalish						
	xodimlar sog‘ligini nazorat qilish;	Ming so‘m	12 140	13 500	15 700	3560.0	29.32
	xodimlar malakasini oshirish;	Ming so‘m	7 250	7 700	8 500	1250.0	17.24
3	Tijoriy yo‘nalish						
	bozor tadqiqotlari asosida	Ming so‘m	5 840	52 400	6 400	560.0	9.59
	yangi maxsulotlarni turdagi ishlab chiqarish»;	Ming so‘m	37 760	41 830	48 640	10880.0	28.81
	maxsulotlar to‘g‘risida reklama tadbirlari o‘tkazish	Ming so‘m	-	-	4 980	—	—

Xulosa qilib aytganda, “Milana Textile” MCHJ uchun taklif qilingan tashkiliy va texnik chora-tadbirlar ishlab chiqarish samaradorligini oshirish, xarajatlarni kamaytirish va bozorda raqobatbardoshlikni mustahkamlash imkonini beradi. Investitsiyalar taxminan 235,000–370,000 dollarni tashkil qilsa, kutilayotgan yillik foyda 445,000–680,000 dollarga yetadi, bu investitsiyalarni bir yildan kamroq vaqt ichida qoplash imkonini beradi.

Umuman olganda, mehnat unumdorligining o‘zgarishiga ta’sir etuvchi omillarni chuqur tahlil qilish va anglash ishlab chiqarish bilan shug‘ullanuvchi korxona va tashkilotlar uchun juda muhim hisoblanadi. Zero, ushbu omillarni aniqlash, ularning mohiyatini tushunish va ularga qarshi samarali choralar ko‘rish orqali korxonalar ishlab chiqarish jarayonlarini yaxshilash, resurslardan oqilona foydalanish, vaqt, mehnat va moliyaviy xarajatlarni optimallashtirish imkoniyatiga ega bo‘ladi.

Tashkiliy, iqtisodiy, texnologik, ijtimoiy va psixologik omillarning uyg‘un birlashishi ishchilarning faoliyatiga bevosita ta’sir ko‘rsatadi. Masalan, qulay mehnat muhiti, rag‘batlantirish tizimining mavjudligi, xodimlarning salomatligi va xavfsizligi, shuningdek, ish joyidagi ijtimoiy-psixologik atmosfera xodimlarning ishga munosabati va faoliyat samaradorligini belgilaydi. Shu bilan birga, zamonaviy texnologiyalarni joriy qilish, ish jarayonlarini avtomatlashtirish va malakali kadrlar jalb qilish kabi omillar ham mehnat unumdorligini oshirishga xizmat qiladi.

Aksincha, mehnat unumdorligiga salbiy ta’sir ko‘rsatadigan omillar – bu ishlab chiqarishni noto‘g‘ri tashkil etish, mehnat resurslarining yetarlicha boshqarilmasligi, motivatsiya va nazorat tizimlarining sustligi, noqulay ish sharoitlari va boshqalar – korxona faoliyatida salbiy oqibatlarga olib keladi. Bunday holatlarda xodimlar o‘rtasida norozilik kuchayadi, ishga bo‘lgan qiziqish pasayadi va bu esa oxir-oqibat umumiy ishlab chiqarish ko‘rsatkichlarining sustlashuviga sabab bo‘ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi «2022-2026-yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to‘g‘risida»gi PF-60-sonli Farmoni.
2. Stat.uz – O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi ma’lumotlari.
3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 10-yanvardagi “Paxta-to‘qimachilik klasterlari faoliyatini qo‘llab-quvvatlash, to‘qimachilik va tikuv-trikotaj sanoatini tubdan isloh qilish hamda sohaning eksport salohiyatini yanada oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PF-2 sonli Farmoni.
4. Enright, M (1996) “Regional Clusters and Economic Development: A Research Agenda”, in Staber, U., Schaefer, N. And Sharma, B, (Eds). “Business Networks: Prospects for Regional Development, Berlin”. Walter de Gruyter, p.190-213.
5. Saidaxmedov, N. (2024). Bandlik beqarorligi (prekarizatsiya) ning nazariy va konseptual asoslari. AndMI Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiyalari, 1(1), 332-336.
6. Saidaxmedov, N. (2024). O‘zbekistonda kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlanishda klaster tizimining o‘rni. Interpretation and researches, 2(15), 82-86
7. Saidakhmedov, N. (2023). Private property, small business and private entrepreneurship—under state protection. Scientific progress, 4(2), 319
8. Saidaxmedov, N. (2024). Sanoat klasterlarining shakllanishi va rivojlanishi. Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot, 2(11).
9. Saidaxmedov N.X. Oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirish uchun kichik klasterlarni tashkil etishning samarali yo‘llari Mashinasozlik ilmiy-texnika jurnali scientific and technical journal (Maxsus son) 2024 yil www.andmiedu.uz

UDK: 336.145

**BOJXONA TO‘LOVLARIDAN BERILADIGAN IMTIYOZLARNING
SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO‘LLARI**

**ПУТИ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ЛЬГОТ ПО УПЛАТЕ ТАМОЖЕННЫХ
ПЛАТЕЖЕЙ**

WAYS TO INCREASE THE EFFICIENCY OF CUSTOMS PAYMENT BENEFITS.

Pardayev To‘lqin Nasirovich,

Bojxona instituti Bojxona to‘lovlari va statistikasi kafedrası professori, i.f.d.,

Jo‘rayev Jonibek Javliyevich,

Bojxona instituti mustaqil tadqiqodchisi

Usmonov Shaxrizod Erkin o‘g‘li,

Bojxona instituti magistratura tinglovchisi

Annotatsiya

Maqolada O‘zbekiston Respublikasida bojxona sohasida tashqi iqtisodiy faoliyat subyektlariga bojxona to‘lovlaridan berilayotgan imtiyozlar tizimi tahlil qilingan. Shuningdek, bojxona to‘lovlaridan berilayotgan imtiyozlar tizimi samaradorligini oshirish bo‘yicha istiqbolli yo‘nalishlar, xalqaro tajribalar o‘rganilib, ilmiy asoslangan taklif va tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so‘zlar: bojxona to‘lovlaridan berilayotgan imtiyozlar, bojxona tizimi, tadbirkorlik subyektlari, tashqi savdo, erkin iqtisodiy zona, xalqaro savdo.

В статье анализируется система таможенных льгот, предоставляемых субъектам внешнеэкономической деятельности в сфере таможенного дела Республики Узбекистан. Изучаются перспективные направления повышения эффективности системы таможенных льгот, международный опыт, разрабатываются научно обоснованные предложения и рекомендации.